

Skolavslutning: när sommaren börjar i Sverige

Berättelse

Den dag då sommaren börjar

För många i Sverige är skolavslutningen tecknet på att sommaren är här. Det är den sista skoldagen på vårterminen, och efter den följer det långa sommarlov. I grundskolan slutar terminen oftast i juni, vanligen någon gång under vecka 23–25. Exakt vilken dag det blir varierar dock mellan olika kommuner, eftersom kommunerna och skolorna själva planerar sina läsårstider. I norra Sverige slutar skolan ofta något tidigare än i söder. Sommarlov som sedan tar vid är cirka tio veckor långt och brukar pågå från juni till mitten av augusti.

Fina kläder, betyg och tal

Skolavslutningen är en glad och högtidlig dag. Det är vanligt att eleverna har fina kläder, och att de får sina betyg eller ett intyg som visar hur skolåret har gått. Lärare och rektor håller ofta tal, och många familjer kommer för att vara med och titta. Föräldrar, syskon och ibland mor- och farföräldrar samlas för att fira tillsammans. För eleverna är dagen både ett slut och en början: ett skolår är över, och en lång ledighet väntar.

Sången som betyder sommar

På många skolavslutningar i Sverige sjungs samma sång: "Den blomstertid nu kommer". Texten handlar om sommaren och om naturen som vaknar till liv, och sången har blivit en symbol för att sommaren börjar. För många väcker den starka minnen från barndomen. Den är ursprungligen en psalm från 1695 och brukar tillskrivas Israel Kolmodin, men man ska vara försiktig med att säga att han verkligen skrev den. Upphovet är inte helt säkert belagt, och därför är det riktigare att skriva att texten "brukar tillskrivas" honom än att han "skrev" den. Senare bearbetades texten av bland andra Johan Olof Wallin (1819) och Britt G. Hallqvist (1979). Själva melodin räknas som en svensk folksmelodi och har okänd upphovsperson, och vid avslutningar sjungs ofta bara de första verserna. Intressant nog sjungs samma sång vid skolårets slut även i Finland, där den finskspråkiga versionen heter "Suvivirsi". Alla skolor väljer dock inte just den här sången. Ett icke-religiöst alternativ som ofta används är "Idas sommarvisa", med text av Astrid Lindgren och musik av Georg Riedel.

Skolan och religionen

En fråga som många som är nya i Sverige ställer sig är varför skolavslutningen ibland hålls i en kyrka. Enligt skollagen ska utbildningen i offentliga, alltså kommunala, skolor vara icke-konfessionell. Det betyder att den inte ska vara knuten till en viss religion. Trots det håller många skolor ändå sin avslutning i en kyrka. Skolverket informerar om vad som gäller, och Skolinspektionen, som granskar skolorna, har gjort bedömningen att en rektor kan tillåta detta, men bara om tonvikten ligger på tradition, högtidlighet och gemenskap – inte på religion. Kyrkan används då mest som en fin och stor lokal där alla får plats.

Tradition, inte gudstjänst

För att en avslutning i kyrka ska vara tillåten gäller vissa regler. Religiösa inslag som bön, välsignelse och trosbekännelse ska undvikas, eftersom de hör till en gudstjänst och inte till en skolavslutning. En sång som främst handlar om sommaren, som "Den blomstertid nu kommer", kan däremot accepteras, just för att den inte är en bön. Skulle det ändå finnas något religiöst inslag måste det alltid vara frivilligt – ingen elev kan tvingas att delta. Det är också viktigt att veta att reglerna kring detta har diskuterats och justerats över tid. Vill man veta exakt vad som gäller just nu är det därför bäst att läsa Skolverkets aktuella vägledning. Hur vanligt det är med avslutning i kyrka varierar dessutom mellan olika skolor och kommuner, så det går inte att säga att alla gör likadant.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
vårtermin	tiden i skolan från januari till juni
kommun	det område och den styrelse som sköter t.ex. skolor lokalt
läsårstider	de datum då skolåret börjar och slutar
högtidlig	allvarlig och fin; som hör till en viktig stund
intyg	ett papper som visar att man har gått en utbildning
symbol	något som står för en annan sak eller känsla
tillskrivs	sägs vara gjord av en viss person, men inte helt säkert
förlaga	en äldre text eller modell som något bygger på
icke-konfessionell	inte knuten till en viss religion
vägledning	råd och regler om hur man ska göra
gudstjänst	en religiös samling i t.ex. en kyrka
inslag	en liten del av ett program eller en händelse
frivillig	något man får välja själv; man måste inte

Läsförståelsefrågor

1. Vad är en skolavslutning enligt texten?
 1. Den första skoldagen på hösten.
 2. Den sista skoldagen på vårterminen, innan sommarlovet.
 3. En dag mitt i terminen då man gör prov.
2. Varför är inte avslutningsdatumet exakt likadant i hela Sverige?
 1. För att kommunerna och skolorna själva planerar sina läsårstider.
 2. För att vädret bestämmer dagen.
 3. För att eleverna röstar om datumet.
3. Varför skriver texten att sången "tillskrivs" Israel Kolmodin i stället för att han "skrev" den?
 1. För att det är helt säkert att han skrev den.
 2. För att författarskapet inte är helt säkert och texten kan bygga på äldre förlagor.
 3. För att han levde på 2000-talet.
4. Vad betyder ordet "icke-konfessionell" i texten?
 1. Att skolan är gratis.
 2. Att skolan inte är knuten till en viss religion.
 3. Att skolan ligger nära en kyrka.
5. Vad krävs enligt texten för att en rektor ska kunna tillåta avslutning i en kyrka?
 1. Att alla familjer går med på det.
 2. Att tonvikten ligger på tradition, högtidlighet och gemenskap, inte på religion.
 3. Att en präst leder hela dagen.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Sommarlovet är ungefär tio veckor långt.
 2. Alla skolor i Sverige har sin avslutning i en kyrka.
 3. I norra Sverige slutar skolan ofta något tidigare än i söder.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Bön och välsignelse ska undvikas på en avslutning i kyrka.
 2. Ett religiöst inslag måste alltid vara frivilligt.
 3. Skolavslutning i kyrka är den vanligaste formen i alla kommuner.
8. Förklara med egna ord skillnaden mellan en skolavslutning i en kyrka och en gudstjänst.
9. Texten använder uttryck som "brukar tillskrivas" och "inte helt säkert belagt". Vad vill texten visa med sådana ord, och varför är det klokt att skriva så?

10. Varför kan sången "Den blomstertid nu kommer" accepteras på en avslutning i kyrka, medan en bön inte kan det? Svara med stöd i texten.
11. Texten säger att reglerna kring kyrkoavslutningar har diskuterats och ändrats över tid. Varför är det bra att läsa Skolverkets aktuella vägledning om man vill veta exakt vad som gäller, tror du?
12. Varför kan en skolavslutning kännas som både ett slut och en början för eleverna? Förklara.

Facit

1. 1. Den sista skoldagen på vårterminen, innan sommarlovet.
2. 1. För att kommunerna och skolorna själva planerar sina läsårstider.
3. 1. För att författarskapet inte är helt säkert och texten kan bygga på äldre förlagor.
4. 1. Att skolan inte är knuten till en viss religion.
5. 1. Att tonvikten ligger på tradition, högtidlighet och gemenskap, inte på religion.
6. 1. ja b) nej (texten säger "många skolor", inte alla) c) ja
7. 1. ja b) ja c) det står inte i texten (texten säger att det varierar mellan skolor och kommuner)
8. Exempel på svar: En skolavslutning i en kyrka handlar om tradition, högtid och att fira tillsammans, och religiösa delar ska undvikas. En gudstjänst är en religiös samling med t.ex. bön och välsignelse. På avslutningen används kyrkan mest som lokal, men det är inte en religiös handling.
9. Exempel på svar: Texten vill visa att uppgiften inte är helt säker. Det är klokt att skriva så för att inte sprida något som ett säkert faktum när forskarna är osäkra, alltså att vara ärlig och källkritisk.
10. Exempel på svar: Sången handlar främst om sommaren och naturen, inte om religion, och räknas därför som tradition. En bön är ett religiöst inslag som hör till en gudstjänst och ska undvikas på en skolavslutning.
11. Exempel på svar: För att reglerna har ändrats över tid kan gamla uppgifter vara fel i dag. Skolverkets aktuella vägledning visar vad som gäller just nu, så man får rätt och uppdaterad information.
12. Exempel på svar: Det är ett slut för att skolåret är över och eleverna får sina betyg, och en början för att det långa sommarlovet och en ny tid väntar efteråt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten lämpar sig för arbete med svenska högtider och traditioner och samtidigt för att öva sakligt, neutralt språk i ett känsligt ämne. Tema: hur en skoltradition hänger ihop med årstid, sång och den icke-konfessionella skolan. Flera frågor (8, 9, 10, 11, 12) kräver inferens och att eleven väger samman olika delar av texten. Lyft gärna hur texten skiljer på säkra fakta (skollagens krav på icke-konfessionell utbildning, sommarlovets längd) och osäkra uppgifter (vem som skrev psalmen, exakta datum), och hur osäkerhet markeras med ord som "tillskrivs". Håll diskussionen saklig och utgå från lag och vägledning snarare än åsikter om religion. Bra utgångspunkt för att jämföra med hur skolåret avslutas i elevernas egna länder och hur skola och religion förhåller sig till varandra där.

Diskussionsfrågor

- Hur avslutas ett skolår eller en utbildning där du kommer ifrån? Finns det en sång, en fest eller en ceremoni?
- Texten beskriver att skolan i Sverige ska vara icke-konfessionell och att religiösa inslag alltid är frivilliga. Varför tror du att de reglerna finns?
- "Den blomstertid nu kommer" väcker minnen för många. Finns det en sång som betyder en viss tid på året eller en viss händelse för dig? Berätta.
- Reglerna kring avslutning i kyrka har ändrats över tid och diskuterats mycket. Varför tror du att just det här ämnet kan vara svårt och viktigt att enas om?
- **Skriv (6–8 meningar):** Skriv en kort text om hur skolåret eller en utbildning avslutas i ditt hemland. Förklara vad man gör, vilka som är med och om det finns någon särskild tradition, sång eller ceremoni.

Källor och faktagranskning

- Skolverket – Skolavslutningar och andra högtider (riktlinjer om konfessionella inslag) – <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/skolavslutningar-och-andra-hogtider>
- Skolinspektionen – Konfessionella inslag och gränsdragning mot kultur och tradition – <https://www.skolinspektionen.se/inspektion/stodmaterial-for-kommuner/stodmaterial-for-tillsyn-av-konfessionella-inslag-i-forskolan/konfessionella-inslag-och-gransdragning-mot-kultur-och-tradition/>
- Skollag (2010:800), 1 kap. 6 § (utbildningen ska vara icke-konfessionell) – https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/
- Wikipedia – Den blomstertid nu kommer (för spårning till primärkällor om psalmens historia) – https://sv.wikipedia.org/wiki/Den_bloomstertid_nu_kommer

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Skolavslutningen är skolårets sista dag före sommarlovet och ligger i Sverige oftast i mitten av juni; exakt datum varierar mellan kommuner och skolor eftersom de själva planerar sina läsårstider. En vanlig tradition är att sjunga sommarsången "Den blomstertid nu kommer". Texten är ursprungligen en psalm från 1695 och brukar tillskrivas Israel Kolmodin; den bearbetades senare av bland andra Johan Olof Wallin (1819) och Britt G. Hallqvist (1979). Melodin räknas som en svensk folkmelodi med okänd upphovsperson, och ofta sjungs bara de första verserna. Samma sång sjungs vid skolårets slut även i Finland, där den finskspråkiga versionen heter "Suvivirsi". Enligt skollagen (2010:800), 1 kap. 6 §, ska utbildningen vid skolor med offentlig huvudman vara icke-konfessionell. Skolinspektionen anger att en avslutning får hållas i en kyrka om tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och gemenskap och om det inte förekommer religiösa inslag som bön, välsignelse eller trosbekännelse. Skolan får inte tvinga någon elev att delta i religiösa moment; deltagandet ska vara frivilligt och alla elever ska kunna vara med på avslutningen. Ett icke-religiöst alternativ som ofta används är "Idas sommarvisa" (text av Astrid Lindgren, musik av Georg Riedel). OSÄKERHET/MYTER: Att texten till "Den blomstertid nu kommer" skrevs av Israel Kolmodin är den vanligaste uppgiften, men upphovet är inte helt säkert belagt – därför skrivs "brukar tillskrivas" snarare än "skrevs av". Exakt vilka religiösa inslag som är tillåtna avgörs från fall till fall av Skolinspektionen; det framställs som en bedömningsfråga, inte en fast regel. Skiljelinjen mellan

Skolverkets information och Skolinspektionens tillsyn/bedömning hålls tydlig, och råd framställs inte som lag. Påståendet att "nästan alla" skolor sjunger sången är en folklig generalisering; i brödtexten skrivs hellre "många skolor" och "det är vanligt att". Ämnet är känsligt; texterna håller sig till lag, officiella riktlinjer och verifierbara fakta och undviker värderingar om religion och frivillighet.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.